

Uchwała nr 100/2025
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach
z dnia 16 lipca 2025 roku

w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały nr XVII/112/25 Rady Gminy Samborzec z dnia 24 czerwca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały Rady Gminy Samborzec z dnia 5 marca 2025 r. Nr XIII/81/25 w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych oraz trybu przeprowadzenia kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania.

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach w składzie:

Przewodniczący: Damian Grzelka – Prezes Izby

Członkowie: Wojciech Czerw, Monika Dębowska-Sołtyk, Iwona Kudła, Ewa Midura, Zbigniew Rękas, Agnieszka Zarębska (sprawozdawca)

na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7) i art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.)

stwierdza nieważność uchwały nr XVII/112/25 Rady Gminy Samborzec z dnia 24 czerwca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały Rady Gminy Samborzec z dnia 5 marca 2025 r. Nr XIII/81/25 w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych oraz trybu przeprowadzenia kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania z powodu naruszenia art. 7 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.).

Uzasadnienie

Uchwała nr XVII/112/25 Rady Gminy Samborzec z dnia 24 czerwca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały Rady Gminy Samborzec z dnia 5 marca 2025 r. Nr XIII/81/25 w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych oraz trybu przeprowadzenia kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania wpłynęła do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach w dniu 26 czerwca 2025 roku i na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych została objęta postępowaniem nadzorczym.

W dniu 16 lipca 2025 roku Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach przeprowadziło badanie nadzorcze tego aktu.

O powyższym terminie posiedzenia Kolegium powiadomiono organy jednostki samorządu terytorialnego, z pouczeniem stosownie do treści art. 18 ust. 3 ww. ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

W posiedzeniu Kolegium nie uczestniczyli przedstawiciele Gminy Samborzec.

W toku postępowania nadzorczego Kolegium stwierdziło w przedmiotowej uchwale istotne naruszenie prawa, które stanowiło podstawę do stwierdzenia jej nieważności.

U podstaw tego rozstrzygnięcia znajdują się niżej opisane ustalenia faktyczne i prawne.

Rada Gminy Samborzec w §1 badanej uchwały postanowiła o zmianie własnej uchwały nr XIII/81/25 w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych oraz trybu przeprowadzenia kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania w ten sposób, że cyt.: „w załączniku Nr 3 do uchwały pod nazwą „Rozliczenie wykorzystania dotacji otrzymanej w.....roku” wykreśla się oświadczenie o treści: „Oświadczam, że znane mi są przepisy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, o których mowa w art. 9 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 roku o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U.2024.104)””

Jednocześnie w § 3 uchwały nr XVII/112/25 Rada postanowiła, że „Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.”

Kolegium badając przedmiotową uchwałę wskazuje, iż uchwałą nr 58/2025 z dnia 2 kwietnia 2025 roku Kolegium RIO w Kielcach stwierdziło nieważność w części uchwały nr XIII/81/25 Rady Gminy Samborzec z dnia 5 marca 2025 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla publicznych i niepublicznych podmiotów oświatowych oraz trybu przeprowadzenia kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania w zakresie dotyczącym:

- § 4 ust. 1 w zakresie słów: „w terminie do 25 dnia każdego miesiąca, z tym, że część za styczeń i grudzień jest przekazywana odpowiednio do 20 stycznia i 15 grudnia roku budżetowego” z powodu naruszenia art. 34 ust. 1 oraz art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 754 ze zm.),
- oświadczenia ujętego w załączniku nr 3 do uchwały pn. „Rozliczenie wykorzystania dotacji otrzymanej w roku” o treści „Oświadczam, że znane mi są przepisy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, o których mowa w art. 9 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 roku o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U.2024.104).” z powodu braku podstawy prawnej do zawarcia oświadczenia o ww. treści.

Zgodnie z art. 91 ust.1 ustawy o samorządzie gminnym uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90 ww. ustawy.

Kolegium Izby oceniając zgodność z prawem przedmiotowej uchwały nr XVII/112/25 stwierdziło, że Rada Gminy Samborzec nie posiada kompetencji do uchylenia przepisów, co do bytu których wypowiedział się już organ nadzoru. Stosownie do zasady wyrażonej w art. 7 Konstytucji RP organy władzy publicznej działają na podstawie prawa i w granicach prawa.

W przypadku stwierdzenia przez organ nadzoru nieważności (w całości lub w części) uchwały organu jednostki samorządu terytorialnego, odmiennie niż przy jej uchyleniu przez organ stanowiący tej jednostki, akt taki eliminowany jest z obrotu prawnego ze skutkiem wstecznym (ex tunc) tj. od momentu jego podjęcia. Stwierdzenie nieważności aktu powoduje sytuację taką jakby unieważniony akt (jego unieważniona część) nigdy nie został uchwalony. NSA w wyroku z dnia 12 października 1990 r., SA/Lu 663/90, ONSA 1990, nr 4, poz. 6, orzekł, że: *"1. Orzeczenie wojewody o stwierdzeniu nieważności uchwały organu gminy [art. 91 ust. 1 u.s.g. - G.J.] ma charakter deklaratoryjny i działa ex tunc"*. Stanowisko to znalazło także odzwierciedlenie w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 grudnia 2003 r., P 9/02, OTK-A 2003, nr 9, poz. 100, w którym to orzeczeniu TK wyraził pogląd, iż: *"Stwierdzenie nieważności uchwały jest aktem deklaratoryjnym, a zatem rodzi skutki ex tunc - z mocą wsteczną od daty podjęcia uchwały. Tym samym uchwała jest nieważna od chwili jej podjęcia, a zatem prawnie bezskuteczna. Rezultatem wydania rozstrzygnięcia nadzorczego jest uchylenie wszelkich prawnych skutków, które powstały w okresie od wejścia uchwały w życie do chwili stwierdzenia jej nieważności"*.

W kwestii uchyłania przepisów, których nieważność stwierdził wcześniej organ nadzoru, wypowiedział się WSA we Wrocławiu w wyroku z dnia 25 września 2009 r sygn. akt II SA/Wr 325/09 w którym podkreślił, że stwierdzenie nieważności zawsze wskazuje, że akt prawa miejscowego został podjęty z istotnym naruszeniem prawa, obarczającym go od dnia jego podjęcia (z mocą ex tunc) zaś uchylenie przepisów na skutek wydania innego aktu oznacza wyeliminowanie ich z obrotu prawnego ze skutkiem od daty wejścia w życie aktu derogującego, czyli ze skutkiem ex nunc.

Zatem Rada Gminy Samborzec nie mogła uchylić zapisów, które już zostały wyeliminowane z obrotu prawnego przez Kolegium RIO w Kielcach, w ramach posiadanych kompetencji ustawowych.

Biorąc powyższe pod uwagę Kolegium orzekło jak w sentencji.

Pouczenie

Od niniejszej uchwały Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach przysługuje skarga za pośrednictwem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach w terminie 30 dni od dnia doręczenia.

Przewodniczący Kolegium
Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach
Damian Grzelka